

Nr 26—27.

Warszawa, dn. 8 lipca 1933 r.

Ogóln. zbioru Nr 583.

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych — Wiceprezes Rady Związku inż. S. J. Okolski.
Redaktor odpowiedzialny Inż. Maurycy Chorzewski.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: Warszawa, ul. Traugutta 4, tel. 714-26. Adres telegr.: „Metalowcy—Warszawa”.

Prenumerata wynosi z przesyłką w kraju: zł 5 kwartalnie. Numer pojedynczy gr. 50.

TREŚĆ NUMERU: Posiedzenie Rady Polsk. Związku Przemysłowców Metalowych. — Zwyczajne zgromadzenie walne członków Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych. — XXV-lecie fabryki związkowej. — Podwyższenie składek na ubezpieczenie od bezrobocia pracowników umysłowych. — Ograniczenie egzekucji na wynagrodzeniach. — Zwolnienie od ubezpieczenia w Kasach Chorych. — Opłaty na Fundusz Pracy od wynagrodzeń w naturze. — Odpowiedzialność osób trzecich za spowodowane wypadki przy pracy. — Sprawozdanie z działalności Grupy Producentów Narzędzi. — II Ogólnopolski Zjazd Odlewników. — Z wystawy elektrotechnicznej. — Nowy Zarząd Związku Polskich Hut Żelaznych. — Wiadomości z zagranicy. — Kronika. — Ceny.

POSIEDZENIE RADY POLSKIEGO ZWIĄZKU PRZEMYSŁOWCÓW METALOWYCH.

W piątek dn. 28 lipca 1933 r. o godzinie 18-ej w lokalu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych w Warszawie, ul. Traugutta 4, odbędzie się posiedzenie Rady Związku z następującym porządkiem dziennym:

1. Zatwierdzenie protokołu posiedzenia z dn. 27 kwietnia r. b.
2. Sprawozdanie dyrekcji z działalności za miesiące kwiecień, maj i czerwiec r. b.
3. Stan finansowy na dzień 1 lipca 1933 r.
4. Sprawy wnoszone na Walne Zgromadzenie w dn. 28.VII r. b.
5. Sprawozdanie członków Rady o stanie przemysłu metalowego w oddziałach i grupach zawodowych Związku.
6. Przedstawienie listy członków zalegających w opłacie składek i wniosek Zarządu o zawieszeniu i wykluczeniu członków zalegających ze składekami.
7. Sprawy bieżące.
8. Wnioski członków.

Członkowie Rady, którzy nie będą mogli przybyć na powyższe posiedzenie, proszeni są usilnie o zakomunikowanie pisemne informacji odnośnie p. 5, które są podstawą oświadczeń składanych władzom rządowym i instytucjom samorządu gospodarczego oraz wiadomości ogłaszanych w prasie o stanie przemysłu metalowego.

ZWYCZAJNE ZGROMADZENIE WALNE CZŁONKÓW POLSKIEGO ZWIĄZKU PRZEMYSŁOWCÓW METALOWYCH.

W piątek dn. 28 lipca 1933 r. o godzinie 20 m. 15 w lokalu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych w Warszawie, ul. Traugutta 4, odbędzie się Zwyczajne Walne Zgromadzenie P. Z. P. M. z następującym porządkiem obrad:

1. Otwarcie Zgromadzenia przez Prezesa Rady oraz wybór przewodniczącego, sekretarza i skrutatorów.
2. Zatwierdzenie protokołu Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dn. 19 grudnia 1932 r.
3. Sprawozdanie z działalności Związku za 1932 rok.
4. Bilans na dzień 31 grudnia 1932 r. i sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.
5. Wybory członków Rady oraz członków Komisji Rewizyjnej.
6. Zmiany w Statucie Związku.
7. Sprawy bieżące.
8. Wnioski członków.

Powyższe Zgromadzenie Walne na podstawie art. 34 statutu zwołane jest w jednym terminie i będzie prawomocne bez względu na liczbę członków obecnych.

XXV-LECIE FABRYKI ZWIĄZKOWEJ.

W dniu 1 kwietnia r. b. Fabryka Przewodów Rurowych „Compensator” W. Maciejewski i S-ka, należąca do Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych, obchodziła doniosłą w historii swego rozwoju uroczystość 25-ej rocznicy działalności Firmy. Uroczystość ta została połączona z poświęceniem budynków i urządzeń fabrycznych, dokonaniem przez ks. prałata Płoskiewicza.

Podczas skromnego przyjęcia w szczupłym gronie zarządu i pracowników podnoszone były w wygłoszonych przemówieniach okoliczności, sprzyjające rozwojowi fabryki i pozwalające na przetrwanie nawet ciężkiej konjunktury, jakoto: zdrowe podstawy organizacyjne, stała dbałość o utrzymanie produkcji na wysokim poziomie oraz pełne wzajemnego zrozumienia i harmonii współdziałanie pracowników fabryki.

W uznaniu 25-letniej nieprzerwanej pracy w fabryce dwóch pracowników, Zarząd wyraził im swe podziękowanie, wręczając okolicznościowe upominki.

Przedstawiciele pracowników wyrazili ze swej strony uznanie i wdzięczność Zarządowi za jego dzia-

łałość, zmierzającą do utrzymania i rozwoju warstwu pracy, który przez długie lata stwarza silne podstawy do pomyślnego bytu pracowników.

W progi nowego 25-lecia swej działalności Firma wchodzi pełną ufności, że i obecne komplikacje sytuacji gospodarczej kraju nie potrafią jej złamać i że będzie ona w możności nadal spokojnie realizować swój program przemysłowy.

PODWYŻSZENIE SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE OD BEZROBOCIA PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH.

W Nr. 45 „Dziennika Ustaw” z d. 26 czerwca 1933 r. zostało ogłoszone rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 czerwca 1933 r. „o podwyższeniu składki w ubezpieczeniu na wypadek braku pracy pracowników umysłowych”. Treść rozporządzenia podajemy poniżej.

§ 1. Składkę, przewidzianą w art. 102 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr. 106, poz. 911) w brzmieniu zmienionem ustawą z dnia 22 marca 1933 roku (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 229), na pokrycie świadczeń z powodu braku pracy, podwyższa się do 2,8% płacy podstawowej w grupach zarobkowych od A do N włącznie (art. 14 ust. 1) oraz ustala się następujący podział powyższej składki między pracodawcę i ubezpieczonego:

- 1) gdy pracownik otrzymuje wynagrodzenie w granicach ponad sześćdziesiąt złotych do czterystu złotych miesięcznie, pracodawca i pracownik płacą tytułem składki po 1,4% płacy podstawowej w odpowiedniej grupie zarobkowej;
- 2) gdy pracownik otrzymuje wynagrodzenie ponad czterysta złotych do ośmiuset złotych miesięcznie, pracodawca płaci 1,2%, zaś pracownik 1,6% płacy podstawowej w odpowiedniej grupie zarobkowej;
- 3) gdy pracownik otrzymuje wynagrodzenie ponad osiemset złotych miesięcznie, pracodawca płaci 1%, zaś pracownik 1,8% płacy podstawowej w grupie zarobkowej N.

Za obowiązkowo ubezpieczonych w grupie zarobkowej A, nie otrzymujących żadnego wynagrodzenia lub otrzymujących nie wyższe niż sześćdziesiąt złotych miesięcznie, albo tylko utrzymanie, opłaca składkę ubezpieczeniową w ubezpieczeniu na wypadek braku pracy tylko pracodawca, z własnych funduszy, w wysokości 2,8% płacy podstawowej w grupie zarobkowej A.

Ubezpieczeni, których wynagrodzenie przekracza złotych siedemset dwadzieścia, opłacają tytułem składki, niezależnie od kwot przypadających w myśl ustępu pierwszego, 1,68% od pełnej kwoty otrzymywanego wynagrodzenia, podlegającej zaliczeniu do ubezpieczenia, a pomniejszonej o złotych siedemset dwadzieścia.

Przy opłacie składki, zgodnie z postanowieniami niniejszego rozporządzenia, nie uwzględnia się kwot do pięciu groszy włącznie, zaś kwoty ponad pięć groszy zaokrągla się w górę do najbliższej dziesiątki.

§ 2. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Opieki Społecznej.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, przyczem podwyższenie i podział składki, przewidziane w § 1 rozporządzenia niniejszego stosują się do składek należnych za miesiące składkowe od czerwca 1933 r. do maja 1935 r. włącznie.

OGRANICZENIE EGZEKUCJI NA WYNAGRODZENIACH.

Obowiązujący od 1 stycznia b. r. Kodeks Postępowania Cywilnego Dz. U. 112/1932 ogranicza w art. 575 egzekucję na wynagrodzeniach pracowników umysłowych i robotników, stanowiąc między innymi, że „zawsze suma 100 złotych miesięcznie wolna jest od egzekucji, chyba, że dochodzone są należności alimentarne”.

Nie należy rozumieć przepisu powyższego w ten sposób, że zarobek ponad 100 zł. miesięcznie uprawnia pracodawcę do potrącenia z tytułu egzekucji piątej części całego wynagrodzenia, nawet wtedy, gdyby po potrąceniu wypadło do wypłaty mniej od 100 złotych miesięcznie.

Przykład. Robotnik otrzymał wynagrodzenie miesięczne w kwocie zł. 115.—
zgodnie z art. 576 potrącić należy:
Kasa Chorych zł. 2.73
Fundusz Bezrobocia „—50
Podatek dochodowy „—
Dodatek kryzysowy „— „ 3.23
do wypłaty zł. 111.77
zgodnie z art. 575 wolne od egzekucji „ 100.—
władzy, która nałożyła egzekucję,
przekazać należy kwotę zł. 11.77
aczkolwiek kwota zł. 11,77 nie stanowi jednej piątej wynagrodzenia przypadającego do wypłaty.

Michał Dzieciolowski.

ZWOLNIENIE OD UBEZPIECZENIA W KASACH CHORYCH.

W sprawie zwalniania się od obowiązku ubezpieczenia na wypadek choroby niektórych kategorii pracowników podawaliśmy już szereg orzeczeń Sądu Najwyższego. Ostatnio Sąd Najwyższy (Izba I z dn. 29 września 1932 r. Nr. IC. 2659/31) ustalił następującą tezę, która uzupełnia dotychczasowe orzecznictwo:

Zwolnienie od obowiązku ubezpieczenia, przewidziane w art. 4 ust. I ustawy z dn. 19 maja 1920 r., uzależnione jest od charakteru służbowego pracownika i wysokości pobieranego przezeń uposażenia, co ściśle wiąże się ze stosunkiem umownym łączącym pracownika z pracodawcą; z chwilą, gdy stosunek ten z jakiegokolwiek powodu wygasa, wygasa również i uzyskane zwolnienie od obowiązku ubezpieczenia.

O ile pracownik taki zawrze nowy stosunek służbowy, odpowiadający wymaganiom art. 4 ust. I ustawy z dn. 19 maja 1920 r. o obowiązkowym ubezpieczeniu na wypadek choroby, i pragnie skorzystać z przyznanego mu w tym artykule prawa zwolnienia się od obowiązku ubezpieczenia, winien zgłosić w tej mierze żądanie do zarządu Kasy Chorych.

OPLATY NA FUNDUSZ PRACY OD WYNAGRODZEŃ W NATURZE.

Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dn. 3 czerwca b. r. ogłoszone w Nr. 41 „Dziennika Ustaw R. P.” ustaliło, że od świadczeń w naturze, jakie otrzymuje pracownik, winny być uiszczane opłaty na Fundusz Pracy. Ponieważ zarządzenie to wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, t. j. z dn. 4 czerwca b. r., przeto od wszelkich świadczeń w naturze, udzielanych po tej dacie, należy obliczać opłaty na Fundusz Pracy tak, jak i od wynagrodzeń gotówkowych. Dotyczy to zarówno opłat pracodawców, jak i pracowników.

Rozporządzenie to kładzie poniekąd kres jednemu z nieporozumień, wynikających z niejasności przepisów prawnych o Funduszu Pracy.

Już niemal weszło w zwyczaj, że każda ustawa socjalna, a już w szczególności taka, która wprowadza jakieś nowe opłaty, roi się od niejasności, o których usunięciu rozstrzygają dopiero dalsze rozporządzenia lub części orzeczenia sądów na skutek niepotrzebnych procesów. Wiadome jest ile sporów i zbytecznych nieporozumień wywoływały i wywołują jeszcze ustawy o urlopach, o ubezpieczeniu na wypadek choroby, o Funduszu Bezrobocia, ubezpieczeniu pracowników umysłowych i t. d.

Ustawa o Funduszu Pracy, ogłoszona w dn. 31 marca r. b., obciążona została temi wadami w stopniu najwyższym. Przedsiębiorca, obowiązany do potrącania i uiszczania opłat stanął wobec wątpliwości, wynikających zapewne z pośpiesznego redagowania ustawy, których jednak rozporządzenie wydane do ustawy nie tylko nie usunęło, ale nawet pogłębiło.

Do wątpliwości tych należała kwestja czy wynagrodzenia w naturze objęte są opłatami na rzecz Funduszu Pracy. Art. 15 ustawy ujmował tę sprawę następująco: a) odnośnie opłat pracowników — „osoby, pobierające uposażenie służbowe, bądź stałe wynagrodzenie za najemną pracę, opłacają na rzecz Funduszu Pracy 1% pobranego całkowitego dochodu, osiągniętego z tych źródeł; b) odnośnie opłat pracodawców — „pracodawcy, zatrudniający pracowników uiszczają na rzecz Funduszu Pracy opłaty w wysokości 1% zarobków, uposażeń i wynagrodzeń, wypłacanych tymże pracownikom”. Należało się domyślać, iż w pierwszym wypadku objęte opłatami są i wynagrodzenia w naturze, w drugim tylko „wypłacane”, a więc tylko wynagrodzenia w gotówce. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów rozproszyło pozornie tę wątpliwość, stwierdzając w § 2, że podstawę obliczania opłat (zarówno od pracodawców jak i od pracowników) stanowi suma wynagrodzenia każdorazowo *przypadającego do wypłaty*. Określenie to upewniało w przekonaniu, że świadczenia w naturze nie są objęte opłatami.

Zupełną niespodzianką stało się ogłoszenie najpierw instrukcji przez Ministerstwo Opieki Społecznej dla Kas Chorych, a następnie wspomnianego wyżej rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów, które zadecydowały o tych opłatach w sensie całkowicie przeciwnym pierwotnemu brzmieniu § 2 rozporządzenia. Czy tego rodzaju interpretacja ustawy jest słuszna, — o tem mogłoby rozstrzygnąć tylko orzecznictwo, w każdym razie jest już wiadomo, iż objęcie świadczeń w naturze opłatami na rzecz Funduszu Pracy jest zgodne z wolą czynników rządowych.

Oczywiście, wszystko nie zostało jeszcze wyjaśnione. Niewiadomo dotąd, jak te opłaty należy obliczać. Sądzić należy, iż obliczanie opłat od świadczeń w naturze winno być takie same, jak w kasach chorych, a więc według specjalnych tabeli, opracowanych przez te kasy.

W. M.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ OSÓB TRZECICH ZA SPOWODOWANIE WYPADKU PRZY PRACY.

Sąd Najwyższy Izba III C. ustalił następującą tezę (orzeczenie z dnia 26 stycznia 1933 roku Nr. III/Rw. 2487/32):

Osoba, nie będąca przedsiębiorcą, która spowodowała nieszczęśliwy wypadek przy pracy, odpowiedzialna jest wobec ubezpieczonego za szkodę, wynikłą skutkiem wypadku, niezależnie od tego, czy wypadek spowodowała rozmyślnie czy też jedynie przez nie-dbalstwo.

Na skarżącego robotnika obsunęła się w magazynie fabryki sterta worków, które go ciężko poraniły. Zakład Ubezpieczenia od Wypadków wypłacił powodowi rentę wypadkową w wysokości 66% renty pełnej. Pawód żąda przysądzenia sobie od magazynierów firmy różnicy między wypłacaną mu rentą wypadkową a jego zarobkiem rzeczywistym, twierdząc, że pozwani spowodowali powyższy wypadek swoim rażącym nieobalstwem. Sąd Okręgowy i Sąd Apelacyjny powództwo oddaliły.

Sąd Najwyższy, jako Sąd rewizyjny, postanowił uwzględnić rewizję, znieść zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego i zatwierdzony nim wyrok Sądu I instancji i zwrócić sprawę temu Sądowi do ponownej rozprawy.

Z uzasadnienia.

Mylny jest pogląd Sądu I instancji jakoby osoby trzecie, różne od przedsiębiorcy, odpowiadały w myśl § 47 ustawy o ubezpieczeniu robotników od wypadków za szkodę zrzadzoną wypadkiem tylko wtedy, jeżeli wypadek rozmyślnie spowodowały. Takie ograniczenie odpowiedzialności za szkodę, wynikłą z wypadków, odnosi się tylko do przedsiębiorcy, — natomiast wszystkie inne osoby, nie będące przedsiębiorcą, odpowiadają za wypadki przez siebie spowodowane według postanowień rozdziału 30 drugiej części Kodeksu cywilnego (austriackiego) bez ograniczenia, a zatem także za działania lub zaniebdania, będące tylko wynikiem niedbalstwa, albowiem wyraz „Verschulden” użyty w § 47 ust. o ubezpieczeniu od wypadków obejmuje według terminologii § 1294 ust. cyw. także winę z niedbalstwa, braku należytej uwagi lub pilności.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY PRODUCENTÓW NARZĘDZI.

Dnia 23 czerwca r. b. odbyło się w Warszawie w lokalu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych zebranie Zarządu Grupy Producentów Narzędzi.

Obrodam przewodniczył prezes Grupy inż. Jan Piotrowski, dyrektor fabryki „Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki”.

Po przyjęciu protokołu z poprzedniego zebrania, złożone zostało przez Sekretarjat Grupy sprawozdanie z działalności Grupy za czas od 6 marca do 23 czerwca 1933 r.

Sprawozdanie to podajemy poniżej w streszczeniu:

Zamknięty obecnie okres pierwszych niepełnych jeszcze czterech miesięcy istnienia Grupy Producentów Narzędzi był okresem prac przygotowawczych, w których usprawniana była wewnętrzna spójna organizacyjna Grupy, przy jednoczesnym dążeniu do zaznajomienia się z całokształtem materiału produkcyjnego, jaki reprezentuje polski przemysł narzędziarski w ogóle, a w szczególności przemysł narzędziarski zrzeszony w Grupie.

Okazało się, że aczkolwiek produkcja krajowa nie reprezentuje jeszcze pełnego programu odpowiadającego zapotrzebowaniu rynkowemu, to jednak bardzo poważna część zapotrzebo-

wania może już obecnie być pokryta przez fabryki polskie, a co więcej — że fabryki zrzeszone w Grupie gotowe są do podjęcia systematycznego wysiłku w kierunku dokompletowania braków w asortymencie krajowej produkcji narzędziarskiej.

Zorganizowany przez Grupę pokaz narzędzi na Targach Katowickich był z punktu widzenia ogólnego udaną imprezą propagandową, w której polski przemysł narzędziarski zaakcentował swoje istnienie i chęć do zamierzeń w kierunku opanowania rynku krajowego. Pokaz ten udał się w zupełności. Odczyt radjowy i akcja prasowa, jaką przeprowadzono z okazji pokazu Katowickiego, są to rzeczy, jakie zgodnie z doświadczeniami i metodami nowoczesnej reklamy muszą dać dodatnie wyniki. Ekspozycje pokazane w Katowicach stały na należytych poziomach, czego wyrazem jest, że z pośród 13 fabryk biorących udział w pokazie 8 uzyskało złote medale, 3 — srebrne, 1 — medal brązowy i jedna — list pochwalny. Również i Grupa Producentów Narzędzi otrzymała list pochwalny za zorganizowanie pokazu narzędzi.

Ale Targi Katowickie miały dla Grupy znaczenie nie tylko z punktu widzenia ogólnego. Niemniejsze znaczenie miały one z punktu widzenia organizacji wewnętrznej Grupy. Fakt, że z pośród 14 członków Grupy wzięło udział w pokazie 10 członków, jest dowodem dużej zwartości organizacyjnej i chęci solidaryzowania się w wysiłkach podejmowanych przez Grupę, — chęci, która wynika niewątpliwie z wiary w celowość zamierzeń podejmowanych przez Grupę. Dodać trzeba, że w czasie trwania wystawy przystąpiły do Grupy dwie fabryki narzędzi.

Koszt pokazu Katowickiego wyniósł 2390 zł z czego zł 2320 zostało pokryte przez uczestników pokazu, a zł 70 niedoboru pokryła kasa Grupy.

Wydany przez Grupę „*Spis Narzędzi Krajowej Produkcji*”, który ukazał się w d. 23 czerwca r. b., odpowiada z małymi odchyleniami istotnemu stanowi produkcji narzędziarskiej w Polsce i jest niewątpliwie, obok udziału w Targach Katowickich, poważnym świadectwem, że prace podjęte przez Grupę rozwijają się planowo i że Grupa jako taka, obok roli ogólnogospodarczej reprezentacji interesów przemysłu narzędziarskiego, stawia sobie za zadanie realną pracę w kierunku racjonalizacji programu produkcyjnego i propagandy zbytu narzędzi krajowej produkcji.

„*Spis Narzędzi Krajowej Produkcji*”, wydany został w nakładzie 1650 egz., z których zgórą 1000 rozesłane zostało pod adresami najważniejszych odbiorców narzędzi. Spis ten będzie cenną wskazówką dla wszystkich poważniejszych kupców i hurtowników narzędzi i niewątpliwie spowoduje szereg zapytań pod adresem zainteresowanych fabryk. Również i znaczna część państwowych i samorządowych instytucji zakupujących narzędzia, a także wszystkie elektrownie, gazownie, wodociągi, cukrownie, browary, fabryki chemiczne, fabryki przemysłu metalowego i pokrewne, zakłady przemysłu włókienniczego otrzymały już „*Spis Narzędzi*”. Resztę nakładu zarezerwowano w biurze Grupy, aby na każde zapytanie przelać „*Spis*” osobom zainteresowanym.

Oczywiście, wydając „*Spis Narzędzi*”, Grupa nie rościła sobie pretensji, że jest on już rzeczą doskonałą w ostatecznej formie. Bynajmniej. „*Spis Narzędzi Krajowej Produkcji*” jest tylko wstępem do bardziej szczegółowego opracowania, jakie miejmy nadzieję będzie mogło być wydane za rok, gdy z jednej strony prace Grupy posuną się odpowiednio naprzód, a produkcja fabryk działu narzędziowego będzie odpowiednio zorganizowana, racjonalizowana i znormalizowana.

W tym właśnie kierunku muszą pójść dalsze wysiłki Grupy zgodnie z programem prac, uchwalonym przez Walne Zgromadzenie Organizacyjne Grupy w dn. 6 marca r. b., który ujęty został w następujące punkty:

- 1) pomoc przy sprzedaży,
- 2) racjonalizacja programu wytwórczości,
- 3) unormowanie dostaw surowców,
- 4) regulowanie spraw i zagadnień zawodowych, normowanie wzajemnych stosunków między członkami, załatwianie u władz i instytucji państwowych i społecznych spraw, związanych z życiem i rozwojem Grupy.

Po przyjęciu sprawozdania przystąpiono do opracowania programu prac Grupy na najbliższy okres. Referat w tej sprawie był opracowany przez sekretarjat i inż. Wretowskiego, wiceprezesa Grupy. W dyskusji zabierali głos pp. A. Rąbalski z f. „S. A. Dzielwski”, W. Jezierski z f. „Stow. Mech. Pol. z Ameryki S. A.”, inż. H. Poreyko z f. „Pol. Zakł. Skody S. A.” i prezes J. Piotrowski, poczem postanowiono kontynuować dotychczasową działalność propagandową Grupy, nawiązać kontakt z kupcami narzędzi w celu zebrania opinii o wydanym przez Grupę *Spisie Narzędzi Krajowej Produkcji* i poczynienia w nim uzupełnień, oraz przeprowadzić akcję zmierzającą do ułatwienia poszczególnym grupom konsumentów zaopatrywanie się w narzędzia produkcji krajowej. W tej sprawie zapadła specjalna uchwała Grupy.

St. Gruchała.

II OGÓLNOPOLSKI ZJAZD ODLEWNIKÓW.

II-gi Zjazd Odlewników obradował w Gmachu Politechniki Warszawskiej w dn. 26, 27 i 28 maja r. b. Uroczyste otwarcie w obecności przedstawicieli Rządu, Nauki i Przemysłu nastąpiło w dniu 26 maja i odbyło się łącznie z otwarciem VII-go Zjazdu Stowarzyszenia Inżynierów Mechaników Polskich i I-go Zjazdu Inżynierów i Techników Samochodowych. Powitalne przemówienie wygłosił Prezes Koła Odlewników przy Stowarzyszeniu Techników Polskich w Warszawie dyr. K. Gierdziejewski, wskazując na szereg doniosłych zagadnień, wymagających od polskich odlewników poważnej pracy, a mianowicie zagadnienie zastąpienia importowanego czeskiego koksu — koksem krajowego pochodzenia, sprawa inwentaryzacji krajowych złóż piasków formierskich i t. p., oraz podkreślając pomyślny rozwój działalności Koła, wyrazem czego są: 1) ugruntowanie czasopiśmiennictwa odlewniczego w Polsce i 2) stale zacieśniający się kontakt z organizacjami odlewniczymi Europy Zachodniej.

Otwierając Zjazd, Prezes Koła zaproponował w imieniu Komitetu Organizacyjnego na przewodniczącego Zjazdu J. M. Pana Rektora Politechniki Warszawskiej Prof. Dr. Inż. W. Chrzanowskiego, zaś do Prezydium: pp. Prezesa K. Ambrożewicza, Prezesa Stowarzyszenia Techników Polskich, b. min. C. Klarnera, Prof. R. Dawidowskiego (Kraków), Dyr. W. Fachinetti'ego (Poznań), Prez. J. Komorowskiego (Warszawa), Dyr. J. Mirowskiego (Kraków i Górny Śląsk), Dyr. A. Słaboszewicza (Grudziądz i Sosnowiec). Na pierwszym plenarnym posiedzeniu wszystkich 3 Zjazdów wygłoszone zostały następujące referaty:

Inż. Z. Rytel: „Dążenie do niezależności gospodarczej”.

Doc. Inż. K. Gierdziejewski: „Odlewnictwo a obrona kraju”.

Inż. W. Rumbowicz: „Rozwój lotnictwa do chwili obecnej i przewidywane drogi postępu”.

Prof. K. Taylor: „Warunki rozwoju krajowego przemysłu samochodowego”.

Na Zjazd Odlewników poza tym zgłoszone zostało 16 referatów, z czego 3 od zaprzyjaźnionych organizacji Zachodniej Europy były nadesłane jako referaty zamiennie. Do nich należał: referat prof. Pillon (Paryż) p. t.: „Studjum o teoretycz-

nych podstawach wykonania form i ich wypełnienia metalem", nadesłany przez „Association Technique de Fonderie de France”, M. Buchanan'a (Birmingham); „O niektórych metodach badań piasków formierskich”, otrzymany od „The Institute of British Foundrymen” i Inż. Kagan'a (Liège) p. t.: „O nawęglaniu w żeliwiakach”, otrzymany od „Association Technique de Fonderie de Belgique”. Z pośród krajowych referatów szczególnie ożywną dyskusję wywołał wysoce interesujący referat prof. R. Dawidowskiego p. t.: „Wyniki prób zastosowania koksu krajowego w żeliwiakach”.

Wcześniejsze wydrukowanie większości referatów umożliwiło Członkom Zjazdu zapoznanie się z ich treścią i przeprowadzenie szczegółowej dyskusji. Zebranie dyskusyjne prowadzili pp. dyr. W. Fachinetti, dyr. J. Mirowski i K. Misiurewicz. Zamknięcie Zjazdu odbyło się dnia 28 maja po przyjęciu następujących uchwał:

„II-gi Ogólnopolski Zjazd Odlewników po przeprowadzeniu dyskusji nad wysłuchanymi referatami uchwała:

a) Wobec doniosłego znaczenia doświadczeń prof. R. Dawidowskiego w kierunku zamiany importowanego koksu — koksem krajowego pochodzenia, Zjazd wzywa odlewnie polskie do możliwie najszerszego przeprowadzenia prób zamiany, wyrażając przekonanie, że przewidywane wyniki mogą wybitnie uniezależnić nasz przemysł odlewniczy od koksu importowanego.

b) Zjazd uważa za konieczne opracowanie ogólnie obowiązujących norm odbiorczych na odlewy, szczególnie żeliwne maszynowe, uważając, że instytucjami powołanymi do realizacji tej uchwały są: Polski Komitet Normalizacyjny, Instytut Metalurgji i Metaloznawstwa Politechniki Warszawskiej i Mechaniczna Stacja Doświadczalna Politechniki Lwowskiej.

c) Wobec stwierdzenia konieczności ścisłej współpracy między odlewnikami a konstruktorami oraz biurami planowania obróbki w fabrykach mechanicznych, Zjazd uważa za wysoce pożądane zwołanie specjalnej konferencji z udziałem stron zainteresowanych i wykonanie tej uchwały poleca Zarządowi Koła Odlewników przy Stowarzyszeniu Techników Polskich w Warszawie”.

W czasie Zjazdu Komitet Pań przy Kole Odlewników zorganizował kilka wycieczek, a mianowicie do: 1) Mennicy Państwowej, 2) Miejskiej Piekarni Mechanicznej i 3) Państwowego Instytutu Wychowania Fizycznego.

W Zjeździe wzięło udział około 80 osób. Organizacja Zjazdu była bardzo sprawna. Generalnym Sekretarzem Zjazdu był Inż. Z. Lenartowicz.

Po równoczesnym zamknięciu trzech wspomnianych Zjazdów odbył się wspólny bankiet w salach hotelu „Polonia—Palace”.

Z WYSTAWY ELEKTROTECHNICZNEJ.

Każdemu, kto jest w najluźniejszym chociażby kontakcie z polskim przemysłem wogóle, a elektrycznym w szczególności, jest kryzys, jaki przemysł ten obecnie przechodzi, zbyt dobrze znany, by o tem wspominać. Nie będziemy więc tu zajmować się dramatycznymi nieraz wysiłkami rozmaitych firm branży elektrycznej, starających się za wszelką cenę uniknąć bankructwa, ale spójrzmy, abstrahując na chwilę od powszechnego spadku koniunktury, zamknięcia rynków zbytu i t. p., na nasze lokalne czynniki, które, niezależnie od wyżej wspomnianych ogólności, wpływają ujemnie i hamująco na rozwój polskiego przemysłu elektrycznego.

Takim czynnikiem jest przede wszystkim brak „elektrycznego uświadomienia” naszego społeczeń-

stwa, które przeważnie nie docenia zalet, jakie ma elektryczność w każdej dziedzinie życia człowieka XX wieku. Nie mając dostatecznego zrozumienia dla elektryczności, ogół polski nie dostarcza tej ilości zamówień, jaką mimo powszechnego zubożenia mogłoby dać, gdyby posiadał owe zrozumienie. Chcąc więc wywołać te zamówienia, należy przede wszystkim pouczyć społeczeństwo, zapoznać je z walorami elektryczności, krótko mówiąc: uświadomić je w tym kierunku.

To chlubne zadanie wzięło na siebie Stowarzyszenie Elektryków Polskich i dokonało w tym kierunku wspaniałego czynu, aranżując w związku ze swem V-tym Walnem Zgromadzeniem, wspólnie z Czechosłowackim Związkiem Elektrotechnicznym (E. S. C.), piękną wystawę elektrotechniczną, otwartą 11. VI. r.b. w hallu głównego gmachu politechniki warszawskiej.

Wystawa ta, zamknięta dnia 19 czerwca, obejmowała ogółem 63 stoiska, w tem 8 stoisk firm czeskich i 4 stoiska ilustrujące działalność wydawniczą Stow. Elektryków Polskich („Przegląd Elektrotechn.”, „Wiadomości Elektrotechn.”, przepisy i normy elektrotechn. i t. p.), E. S. C. („Elektrotechniczny Obzor”, „Elektris”, podręczniki i t. p.), oraz Stow. Techników Polskich („Przegląd Techniczny”).

Pierwsze stoisko zajmował z ramienia M. S. Wojsk. *Bataljon elektrotechniczny*, wystawiając reflektory polowe do 60 cm. średnicy, elektrownię polową, interesujące modele oraz pomoce szkolne z elektrotechniki, np. plastyczny stół przeszkód wysokiego napięcia. Dalsze stoiska zajmowały następujące firmy.

K. Szpotański i S-ka. Włączniki olejowe wewnętrzne i zewnętrzne do 35 kV z elektro-magnetycznymi przekaźnikami; wyłączniki samoczynne, aparat do badania oleju, prasa do filtrowania oleju, kondensatory dla poprawy wag, liczniki.

Bracia Borkowscy S.-A. Lamy do celów światłolecyjnych (kwarcowe, analityczne), wszelkiego rodzaju elektryczne pomoce w gospodarstwie domowym (el. kuchnie, piece i t. p.) — lampy, żyrandole, armatury, drobne części instalacyjne (bezpieczniki, gniazda, oprawki i t. p.).

Huty Szkłane J. Stolle „Niemen” S. A. Niemen, pow. Lidzki. Szklane izolatory z jednego kawałka projektu inż. Skowrońskiego do napięć wysokich (do 15 kV) i niskich. Izolatory te dla swych zalet (stosunkowo niska cena, wysoka wytrzymałość) zdobywają sobie powoli poczesne miejsce na rynku przemysłowym.

A. Marcinak S. A. Naświetlacze (prożektory) o różnym strumieniu światła, oprawy stosowane do oświetlania samochodów jak reflektory, lampy do oświetlenia wnętrza pojazdów, sygnały świetlne, lampy przenośne samochodowe, oprawki bagietowe.

Polskie Zakłady Siemens S. A. Aparatura dźwigniowa, aparatura neonowa, aparaty do urządzeń rozdzielczych.

Inż. J. Imass Łódź Fabr. Aparatów Elektr. Samoczynne wyłączniki olejowe normalne napowietrzne, jakoteż i do celów specjalnych (do hut, kopalni), wyłączniki nożowe z bezpiecznikami, ograniczniki prądu.

S. Kleiman i S-owie, Fabr. Aparatów Elektr. Urządzenia i aparaty ochronne od przepięć (syst. Bendmann'a), samoczynne wyłączniki do silników i do urządzeń wysokiego napięcia z wyzwalaczami termiczno-elektromagnetycznymi, automaty do światła, rozruszniki i regulatory prądu i napięcia, samoczynne bojery elektryczne do gospodarstwa domowego i przemysłu.

A. E. G. Pow. Tow. Elektr. S. z. o. o. (Fabryka w Łagiewnikach). Żeliwna rozdzielnia siedmiopolowa, skrzynki olejowe, odłączniki, izolatory.

K. i W. Pustola Wytwórnia Aparatów Elektr. Rozruchowy automat olejowy do silnika 3-fazowego, nastawniki (kontrolery), przetwornica jednotwornikowa z prądu stałego na jednofazowy.

Pomorska Elektrownia Krajowa „Gródek“ S. A. w Toruniu. Elektryczne bojłery, kuchnie, piekarniki i t. p.

Fabr. Artykułów Elektrotechn. Inż. St. Ciszewski i Saka, Bydgoszcz. Bezpieczniki, wyłączniki, gniazda i inne części elektroinstalacyjne.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu — Biuro Elektryfikacji. Wykresy wytwórczości i obrotu energii elektrycznej, mapy: elektryczna, uprawnień rządowych, i źródeł energii w Polsce.

Zakłady Akumulatorowe Systemu „Tudor“ S. A. Różnego rodzaju akumulatory (do oświetlania do celów teletechnicznych, starterów samochodowych i t. p.).

Tow. Kabli Dalekosiężnych S. z. o. o. Złącza kablowe dla najrozmaitszych typów kabli, zdjęcia z robót.

Spółka Akc. Przem. Elektr. „Czechowice“ w Czechowicach. Elektroporcelana, wzory materiałów instalacyjnych.

Inż. J. Zubko, Brwinów. Piece indukcyjne wysokiej częstotliwości, piece oporowe, pirometry, opory wzorcowe, potencjometry.

Pomorska Elektrownia Krajowa „Gródek“ S. A. w Toruniu. Model sieci elektrycznej Gródek-Zur-Gdynia, piękny model powietrznej rozdzielni stacji transformatorowej oraz prądnicy wraz z propelerową turbiną wodną syst. inż. Kasplana.

Fabryka Porcelany i Wyrobów Ceramicznych w Chmielowie S. A. Izolatory do różnych celów, porcelana instalacyjna i montażowa.

Zakł. el. „Bars“. Elektryczna siekarka.

Pol. Zakł. „Philips“ S. A., Polsk. Zakł. „Osram“ S. A. Zjednoczona Fabryka Żarówek „Tungsram“ S. A. Żarówki elektryczne.

Dyrekcja Tramwajów i Autobusów m. st. Warszawy. Części składowe, półfabrykaty, części instalacyjne do celów tramwajowych, model wagonu.

Zakłady Elektrotechn. „Elektroautomat“ Sp. z. o. o. Transformatory neonowe, samoczynne wyłączniki, skrzynki rozdzielcze.

Polskie Zakłady Impregnacyjne S. A. Modele wież, przekroje słupów impregnowanych i nie impregnowanych.

Następnych sześć stoisk zajmowały firmy: Fabryka Kabli i Drutu w Będzinie, Kabel Polski S. A., Bydgoszcz, Tow. Przemysłowe „Kabel“ S. A., Warszawa, Fabryka Kabli S. A., Kraków, Polskie Fabr. Kabli i Walcownie Miedzi S. A., Ożarów, Warszawska Wytwórnia Kabli S. A. Wszystkie te firmy wystawiały, jak zresztą z ich nazw wynika, eksponaty podobne, więc: próbki kabli, przewodów, sznurów telefonicznych, drutów miedzianych okrągłych i profilowych i t. p.

Polska Kabra Impregnacja drzewa Sp. z. o. o. Chemikalia, maszyna impregnacyjna, tablica z objaśnieniami.

Teofil Jarosz Zakł. Mechaniki Precyzyjnej i Wytwórnia Reklam Świetlnych i Neonowych. Rury neonowe w różnych stadiach produkcji, części kinoaparatów.

Fabryka Elektrotechniczna Polskich Zakładów Skody. S. A. W-wa, Okęcie. Godne specjalnej uwagi nowoczesne konstrukcje maszyn spawanych, grupa silników zwartych i pierścieniowych, normalnych, wyrabianych seryjnie i stanowiących typy znormalizowane, silniki normalne z przekładnią zębatą, silniki w zastosowaniu do ściernic tarczowych, transformator rozebrany, części gotowych uzwojeń.

„Dea“ Ant. Dąbrowski, Wiertarki i szlifierki różnych typów.

Folskie Tow. Elektr. „P. T. E.“ S. A., Warszawa. Trójfazowe silniki asynchroniczne, prądnica prądu stałego, trójfazowy transformator olejowy, rozruszniki olejowe, przetwornica 2-twornikowa, silnik prądu stałego.

„Stocznia Gdańska“, Gdańsk. Transformator do spawania, generator trójfazowy z samowzbudaniem, silnik 3-fazowy otwarto-chroniony.

„Elektrobudowa“ Wytw. Maszyn Elektr. S. A. Łódź. Transformator probierczy na 300 kV, transformator do spawania lukiem, trójfazowy silnik asynchroniczny powierzchniowo-chłodzony (piękny model przecięty)

„Era“ Pol. Zakł. Elektrotechn. S. A. Włochy pod Warszawą. Elektryczne urządzenia do oświetlania pociągów, więc: prądnice lub turbogeneratory, regulatory napięć, armatury; aparaty miernicze, wentylatory; zespół maszyn chromowni; śmigła metalowe.

Fabryka Maszyn Tkackich i Elektromotorów Georg Schwabe, Bielsko. Silniki 3-fazowe zwarte małe chłodzone płaszczowo, oraz silniki do celów specjalnych.

Fabryka Nowoczesnych Pędni Benn, Bielsko. Sprzęgła sprężyste, naprężacze sprężynowe, wzór mechanicznego rozrusznika odśrodkowego, imadła równoległe

Sp. Akc. Budowy Transmisji i Maszyn i Odlewni Żelaza J. John w Łodzi. Różne typy motoreduktorów, przekładnie planetarne, przekładnia zębata jednostopniowa jako model.

Makowski i Zander, Łódź. Artykuły elektrotechniczne, jak bezpieczniki, wyłączniki, przełączniki oraz wyroby prasowane z materiałów izolacyjnych np. z bakelitu.

Polskie Zakłady Philips S. A. Czterolampowy odbiornik bateryjny z wbudowanym głośnikiem t. zw. „Czwórka“. Różne typy trójelektrodowych lamp żarzonych i akumulatora, lampa nadawcza prostownicza, dwulampowy odbiornik bateryjny „Dwójka“.

Następne trzy stoiska zajmowały firmy:

Galicyjskie Tow. Naftowe „Galicja“ S. A., Vacuum Oil Company S. A., „Karpaty“ Sp. z. o. por. Sprzedaż Produktów Naftowych. Wszystkie te firmy wystawiały próbki swych tworów ze szczególnem uwzględnieniem tych, które znajdują specjalne zastosowanie w elektrotechnice, jak olej transformatorowy, masa kablowa i t. p.

Instytut Radjotechniczny. Wszelkiego rodzaju aparaty z dziedziny radjotechniki: falomierze, miernik głębokości modulacji, generator akustyczny dynatronowy, zmiennik fazy, woltomierze, generator sygnałów wzorcowych i t. p.

Polskie Zakł. Tele i Radjotechniczne. Aparaty telefoniczne, automatyczne i ręczne, łącznice telefoniczne, aparaty telefoniczne Hughes'a i Morse'a, radjostacje nadawcze i odbiorcze, liczniki rozmów, automaty sprzedające i t. p.

P. Z. K. Polski Związek Krótkofalowców. Aparaty z dziedziny techniki fal krótkich, nasłuchowe, jakoteż nadawczo-odbiorcze.

Następne dwa stoiska: Komisja Wydawnicza Tow. Brat. Pom. Stud. Polityk. Warsz. oraz Księgarnia Techniczna „Przeglądu Technicznego“ prezentowały zwiedzającym wiele pięknych nowych dzieł z dziedziny elektrotechniki, jak „Maszyny komutatorowe prądów zmiennych“ — inż. T. Mankiewicz, — „Maszyny elektryczne i prostowniki“ — prof. M. Pożaryski, „Tramwaje i koleje elektryczne“ — prof. R. Podoski. Pojawienie się tych dzieł, które wypełniły nareszcie bolesne luki w naszej literaturze technicznej, zasługują na specjalną uwagę i uznanie

Instytut Przemysłu Cukrowniczego w Polsce wystawił sygnalizację świetlną systemu inż. St. Śliwińskiego do samoczynnej kontroli ruchu fabrycznego, temperatury i przebiegu procesów technologicznych.

„Sirius“ Fabryka Maszyn i pomp odśrodkowych, Warszawa., wystawiła elektropompę z czynną fontanną na środku hallu wystawowego.

Dział czeskosłowacki stosunkowo niezbyt obfity (zaważyły tu oczywiście koszty transportu eksponatów) daje jednak możliwość ujrzenia niektórych naprawdę ciekawych rzeczy.

Zakł. Elektr. miasta stoł. Pragi. Obrazy i druki propagandowe,

Siemens S. A. Silniki pierścieniowe i zwarte, przelączniki gwiazda-trójkąt.

Siedleckie Zakłady Kaolinowe S. A. Zeddlitzer Kaolinwerke A. G.). Izolatory stojące, żeberkowe, wsporne, wiszące i t. p.

Fabryka Kabli Clement Zahm Vpoty. Próbkki przewodów, sznurów i rurek izolacyjnych.

Fabryka Przyrządów Elektro-Mierniczych Ing. Erich Roucka Blansko. Przyrządy miernicze i rejestrujące, kontrolne, dalej induktory i przyrządy do celów radiowych.

Sigmund Pumpy Olomuniec-Lutir. Pompa szlamowa, zespół z silnikiem 3-fazowym, zespół domowego wodociągu.

Huta i Rafinerja Szkła Josef Inwald S. A. Praga-Zlichov. Świeczniki do różnych celów.

Elektrotechna S. A. Praga Karlin. Łącznica telefoniczna na 50 abonentów, łącznica telefoniczna biurkowa, części urządzeń telefonicznych, aparat Röntgena, aparat do diatermji i t. p.

Przez czas trwania wystawy odbywały się pokazy i demonstracje głównie filmowe z dziedziny przemysłu elektrotechnicznego, uzupełniające świetnie to co na wystawie oglądano w rzeczywistości. Cieszyły się one też zasłużonym powodzeniem.

Powyższy zbyt pobieżny przegląd wystawy nie jest niestety w stanie dać czytelnikowi należytego obrazu, ale brak miejsca nie pozwala na wymienienie wielu niekiedy nawet bardzo interesujących eksponatów, ani też na dokładniejsze omówienie pewnych nowości na naszym elektrycznym rynku. Autor niniejszego sprawozdania, który miał sposobność oglądać w 1928 r. słynną „Wystawę współczesnej kultury“ (Vystava soudobe kultury) w Brnie, a później kilkakrotnie doroczne praskie „Veletrhý“ czy „Vzorkove Trhý“, stwierdza z pełną satysfakcją, że SEP nie potrzebował wstydzić się swojej wystawy przed gośćmi z Č. S. R., bo choć zakres produkcji w czeskosłowackim przemyśle elektrycznym obejmuje więcej gałęzi, a w niektórych specjalnych działach są tam wytwarzane typy u nas nieprodukowane, to jednak, zważywszy stosunek tradycji przemysłowych, poziomów materialnych obu społeczeństw i t. p. czynników, dojdziem do wniosku, że w szybkości rozwoju przemysłu elektrycznego jeżeli nie przewyższamy naszych czeskosłowackich kolegów, to w każdym razie im dorównujemy.

Wystawa była naprawdę piękna i godna widzenia, zrozumiała to publiczność nasza i przez cały czas trwania wystawy odwiedzała ją tłumnie, zarzucając panów dyżurujących przy stoiskach nieraz bardzo... naiwnymi pytaniami.

Specjalne uznanie należy się też tym właśnie dyżurującym panom za ich usłużność i uprzejmość, które mile dopełniły całokształtu tej sympatycznej wystawy i pozwoliły zwiedzającym wynieść z gościnnych progów Politechniki jak najlepsze wrażenie.

Inż. L. R. Hordyński.

NOWY ZARZĄD ZWIĄZKU POLSKICH HUT ŻELAZNYCH.

Na konstytucyjnym zebraniu Związku Polskich Hut Żelaznych, władze Związku kadencji r. 1933 ukonstytuowały się jak następuje: Prezes p. M. Rogowski, Viceprezesi: p. T. Karszo-Siedlewski, M. Przybylski i S. Surzycki. Członkowie Zarządu: p. L. Darrowski, T. Epstein, J. Meyer, T. Neuman, R. Scherff, R. Touttée.

W skład Komisji Rewizyjnej weszli pp: Z. Łada, I. Różycki, M. Sabass, S. Stanowski.

WIADOMOŚCI Z ZAGRANICY.

Nowy Zarząd Czechosłowackiego Związku Przemysłowców Metalowych. Nowy zarząd Czechosłowackiego Związku Przemysłowców Metalowych ukonstytuował się w sposób następujący: Inż. Władysław Novák b. min., Prezes, pp. dr. Karol Loewenstein, gen. dyr. Zakładów Skody, inż. Klemens Ružička, gen. dyr. Czeskomorawskich Zakładów Kolben-Danek i P. Vichr radca handlowy wiceprezesi.

Hutnictwo czeskosłowackie w 1932 roku. Dnia 23 czerwca r. b. odbyło się w Pradze walne zebranie akcjonariuszy S. A. Biuro Sprzedaży Zjednoczonych Czechosłowackich Hut Żelaznych. Obradom przewodniczył prezes dr. inż. Władysław Sýkora.

Kryzys w hutnictwie, jaki w innych krajach dał się już we znaki w 1931 roku zjawiał się w Czechosłowacji dopiero w 1932 roku. Zbyt wyrobów walcowniczych zmniejszył się w ciągu 1932 roku o 54%, a zbyt surówki o 34%. Główną przyczyną zmniejszenia się zbytu hut czeskosłowackich był spadek eksportu, wywołany ograniczeniami dewizowemi i innymi zarządzeniami fiskalnymi krajów importujących oraz spadkiem cen przy którym trudno było utrzymać się w walce konkurencyjnej.

Prezsem syndykatu został wybrany dr. inż. Sýkora.

Z Międzynarodowego Kartelu Walcówki na drut. Dnia 16 czerwca odbyło się zebranie Międzynarodowego Kartelu Walcówki na drut, na którym ustalono kwotę produkcyjną na III kwartał r. b. w wysokości 300 000 tonn, to jest w wysokości kwoty na II kwartał. Ceny, pomimo że przetwórcy walcówki na drut wystąpili z energicznym domaganiem się obniżki, utrzymano na dotychczasowym poziomie.

Ceny żelaza na rynkach międzynarodowych. Syndykaty Międzynarodowego Kartelu Stali ustaliły na swoje wyroby cennik, który wynosi:

wlewki podwalcowane (blumy)	2.5.0.	Ł. zł. za ton.
kęsy	2.7.0.	„ „ „
prety	3.0.0.	„ „ „
belki	2.15.0.	„ „ „
blacha gruba	3.18.6.	„ „ „
blacha okrętowa	4.10.0.	„ „ „
żelazo uniwersalne	3.17.0.	„ „ „

Cena blachy średniej została ustalona w ten sposób, że przy grubości blachy 4 mm dolicza się do ceny blachy grubej 5 szylingów, a przy grubości 3 mm dopłata ta wynosi 7 szylingów i 6 pensów złotych.

Ponieważ blacha cienka nie została do tej pory zsyndykowana, to cena jej kształtuje się niżej i wynosi obecnie około 3 szylingów złotych taniej aniżeli cena blachy średniej. Stwarza to oczywiście paradoks, gdyż normalnie stosunek ten był odwrotny. Zresztą

i inne artykuły, na które do tej pory niema cennika syndykatowego, kształtują się taniej aniżeli wyroby zsyndykowane.

Zamówienia na parowozy w Niemczech. Zarząd niemieckich kolei państwowych zamówił w fabrykach niemieckich 80 parowozów normalnotorowych.

Eksport samochodów niemieckich. Sytuacja niemieckiego przemysłu samochodowego na rynkach eksportowych rozwija się bardzo pomyślnie. Porównanie wyników eksportu samochodów z Niemiec w maju 1933 roku z wynikami z tego samego okresu roku ubiegłego wykazuje zwiększenie się eksportu o 60%.

Z niemieckiego przemysłu narzędziowego. Stan zatrudnienia niemieckiego przemysłu narzędziowego wykazuje w ostatnich czasach dość wyraźne zwiększenie. Dotyczy to zarówno zapotrzebowania na rynku krajowym jak i interesów eksportowych. Jedynie w dziale pilników sytuacja przedstawia się gorzej, a napływ zamówień jest bardzo słaby. W związku z tem pomiędzy niemieckimi fabrykami pilników prowadzone są pertraktacje o podpisanie umowy, na mocy której w poszczególnych fabrykach prowadzonoby produkcję tylko niektórych typów i wymiarów pilników, przez co koszty własne produkcji kalkulowałyby się taniej i pozwoliłyby na obniżenie cennika eksportowego na pilniki.

Spadek cen pilników na rynkach eksportowych. Jako jeden ze skutków spadku dolara, zaznaczyło się na rynkach eksportowych dość znaczne ożywienie działalności amerykańskich eksporterów pilników. Ceny pilników na rynkach krajów zamorskich kształtowały się niżkowo i spadły w ostatnich tygodniach o 10%.

Metody walki konkurencyjnej przemysłu japońskiego na rynkach eksportowych. Japoński przemysł, który w ostatnich czasach rozwinął na rynkach eksportowych bardzo żywą działalność, prowadzi walkę konkurencyjną metodami przypominającymi akcję, jaką przed wojną prowadził przemysł niemiecki. Towary dostarczane przez Japończyków, zwłaszcza do krajów afrykańskich i malajskich, są bardzo tanie, ale też i bardzo liche. Dzięki temu uciera się w krajach afrykańskich słowo „Japaneesi”, co oznacza towar liche, ale tani. Japońskie sfery przemysłowe są poważnie zaniepokojone tem zjawiskiem, które uważane jest jako wynik akcji prowadzonej przez firmy konkurencyjne, zwłaszcza niemieckie.

Budowa zakładów hutniczych w Chinach. Po dość długich rokowaniach została podpisana umowa o budowę zakładów hutniczych w miejscowościach Pukow w Chinach. Całe wyposażenie maszynowe będzie zakupione w Niemczech za cenę około 40 milionów dolarów.

KONKURSY INSTYTUTU PRAKTYCZNEJ WIEDZY GOSPODARCZEJ.

Instytut Praktycznej Wiedzy Gospodarczej ogłasza trzy konkursy na monograficzne opracowanie następujących tematów:

1. Warunki rentowności poszczególnych gałęzi przemysłu,
2. Formy organizacyjne polskiego handlu międzynarodowego,

3. Stan obecny i potrzeby rzemiosła polskiego.

Temat pierwszy, dotyczący przemysłu powinien zwrócić szczególną uwagę na rentowność, uszlachetnienie i potaniecie danych gałęzi przemysłu z uzasadnionymi wnioskami, które z nich należałoby zmniejszyć, a może i zaniechać, a które specjalnie rozwinąć.

W drugim temacie, dotyczącym handlu, należy głównie nacisk położyć na organizację polskich firm dla handlu międzynarodowego i organizację zbytu produktów polskich zagranicą.

W temacie trzecim, dotyczącym rzemiosła, należy przedstawić stan obecny i widoki na przyszłość, możliwości eksportowe rzemiosła, formy pomocy państwowej, samorządowej oraz samopomocy dla rzemiosła.

Warunki konkursu:

Termin nadsyłania prac do dnia 1 września 1933 roku, pod adresem: „Warszawa — Orla 4 — Instytut Praktycznej Wiedzy Gospodarczej”.

Rozmiar: około 60 stron formatu handlowego pisma maszynowego, przyczem prace winny być napisane w dwóch egzemplarzach. Na konkurs mogą być nadsyłane tylko prace dotychczas drukiem nieogłaszane.

Ustanawia się po trzy nagrody za najlepsze prace na każdy z trzech wymienionych tematów: pierwszą Zł 1.500.—, drugą Zł 1.000.— i trzecią Zł 500.—. Prace nagrodzone stają się własnością Instytutu, przyczem Instytutowi przysługuje prawo zakupienia także prac nienagrodzonych a wyróżnionych celem ogłoszenia ich drukiem. Szczegółowych informacji udziela Biuro Instytutu Praktycznej Wiedzy Gospodarczej, Warszawa, Orla 4 tel. 540-92.

Ceny metali według notowań giełdy londyńskiej w dn. 4. VII. 1933 r. w złotych po kursie dnia za tonnę metr

Aluminium	2977	Miedź standard	1129
Antymon	722	Ołów miękki	398
Cyna standard	6650	Nikiel	6773
Cynk hutniczy	521	Rtęć	8126
Miedź elektrolityczna	1235	Srebro za 1 kó	75

Na rynku londyńskim w bieżącym tygodniu, w porównaniu z ostatnimi naszymi notowaniami, ceny poszczególnych metali kształtowały się następująco: podniosły się — miedź standard o ok. 4,5%, miedź elektrolityczna o ok. 1% i cynk o ok. 4% Cyna pozostała prawie bez zmiany, natomiast srebro spadło o ok. 4,5%. Pozostałe metale notowano bez zmian.

Ceny blachy cienkiej czarnej i białej cif Gdańsk wg. notowań f. John Batt & Co. w Londynie dnia 29 czerwca r. b.

grubość	Blacha biała za skrzynkę 112 arkuszy		za tonnę 1016 kg.
	21"×30"	20"×28"	
0,20 mm	37,3	Sh 33. — Sh	15.13,9 £
0,22 mm	38,3	" 33,7½ "	14.13,9 "
0,24 mm	38,9	" 34,6 "	14. 3,9 "
0,28 mm	40,7½	" 35,9 "	13.13,9 "
0,32 mm	41,10½	" 37,1½ "	

Prasy ekcentryczne (kołyskowe), ciągarci, prasy pionowe potrzebne.

Oferty: „Maszyny” do Redakcji „Przemysłu Metalowego”, Warszawa, ul. Traugutta Nr 4.